

Den Haag

ADVIEZEN – Welstands- en Monumentencommissie 2

Gemeente Den Haag, 16 februari 2022

Locatie:

Videoconferentie

Aanwezig:

Karen van Vliet

Voorzitter

Joris Molenaar

Lid

Olivier Graeven

Lid

Secretaris:

Karen Heijne

Marianne Miguel

A. HAMERSTUKKEN

De commissie is akkoord gegaan met de adviezen uit de ter plekke voorgelegde hamerstukkenlijst(en):

Hamerstukkenlijst A voor vaststelling op 16 februari 2022

B. INGEKOMEN BOUWPLANNEN

De commissie heeft over onderstaande plannen geadviseerd. De adviezen zijn ter plekke vastgesteld.

1 Aalbessenstraat 13

Wcie 20220216/202124237

Bouwen: het vergroten van de woning Aalbessenstraat 13 door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie kan zich een dakopbouw met de gekozen hoofdopzet op deze woning voorstellen, maar kan op onderdelen van de architectonische uitwerking niet met het ontwerp instemmen.

Het onderhavige pand is de eerste in een kleine architectonische eenheid van drie panden met een plat dak. Dit ensemble vormt de overgang tussen de hoge bebouwing met kap aan de Pomonalaan en de lagere bebouwing, ook met kap, aan de Perziklaan. Met drie bouwlagen en een plat dak is het ensemble onderscheidend in de straatwand, maar het is sterk verwant aan de bebouwing aan de overkant van de straat.

Het voorliggende plan laat een voorstel zien voor de opzet van een vierde laag op het gehele ensemble. Er is gekozen voor een setback met terras aan de voor- en kopzijde. De commissie is overtuigd dat deze hoofdopzet de juiste oplossing is voor een goede overgang naar de schuine kap links en de lagere kap rechts.

Aan de overkant van de straat is op een tussenwoning een dakopbouw vergund en gerealiseerd met een vergelijkbare opzet. Daar bestaat de gevel uit een zinken kader met een lichte invulling van glas en aluminium jaloezieën. Het voorliggende ontwerp hanteert hetzelfde principe, maar laat het zinken kader open bij de hoeken van de kopgevel. De commissie acht deze oplossing voorstelbaar voor de voor- en kopgevel, maar mist de verfijning en luchtigheid van het vergunde ontwerp aan de overzijde.

Aan de achterkant is juist een geslotener gevelopzet, bijvoorbeeld een eenvoudige zinken doos met kleinere openingen, wenselijk om rust in de achtergevel te creëren. De commissie ziet de achtergevel graag over het hele ensemble, zoals de voorgevel, in beeld gebracht.

De commissie vraagt om de positie van de achtergevel ten opzichte van de bestaande gevel zorgvuldig te bepalen en te tekenen, met aandacht voor de positie van de HWA. Het lijkt nu of de achtergevel buiten de bestaande gevellijn ligt

2 Allard Piersonlaan 179

Wcie 20220216/202123164

Bouwen: het maken van een extra bouwlaag ten behoeve van 2 woningen t.p.v. Allard Piersonlaan 179.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie kan zich een dakopbouw op dit bouwblok voorstellen en onderschrijft de keuze voor een dakschild aan de voor- en achterzijde. Over de architectonische uitwerking heeft zij echter enkele opmerkingen.

De dakkapellen aan de voorzijde verhouden zich zowel qua positie als indeling niet goed tot de bestaande gevel. De commissie verwijst naar een vergelijkbaar vergund ontwerp op nummer 73 in dezelfde straat. Daar is de linker dakkapel op de onderliggende erker uitgelijnd, en de rechter dakkapel zodanig geplaatst dat er bij herhaling op de buurpanden een gelijkmatige indeling ontstaat. De kozijnindeling van de dakkapellen van nummer 73: een breder vast raam tussen twee kleinere draaidelen, past ook beter bij de bestaande architectuur dan de hier voorgestelde gelijke verdeling.

De verhoudingen en positie van de dakkapellen aan de achterzijde dienen verder bestudeerd te worden. De voorgestelde vierkante verhoudingen zijn onvoldoende gerelateerd aan de bestaande architectuur. Er dient ook te worden gezocht naar een betere uitlijning op de onderliggende gevel.

Een geveltekening van de toekomstige situatie, waarbij dit opbouwprincipe over het gehele blok wordt toegepast, is nodig ter beoordeling van de gevelcompositie. Dit geldt voor zowel de voor- als de achtergevel.

Er ontbreekt een aanzicht en een detailtekening van de wachtgevel.

De commissie constateert dat de dakhelling niet consequent is aangegeven in de detailtekeningen. De helling dient aan beide zijde 70° te zijn, zoals in deze buurt de norm is.

Tot slot vraagt de commissie duidelijkheid over de detaillering van de dakkapellen. Op het horizontale detail lijkt de aftimmering aan de voorzijde van geschilderd multiplex te zijn, terwijl de grijze kleur op de geveltekening zink suggereert.

3 Crispijnstraat 84

Wcie 20220216/202122924

Bouwen (beginselaanvraag): het vergroten van de woning Crispijnstraat 84 door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het beginselplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Hoewel de commissie het voorstel op zich als zorgvuldig vormgegeven beoordeelt, kan zij niet instemmen met een dakopbouwlaag op deze locatie. Een vier bouwlagen hoge gevelwand heeft een negatieve impact op het smalle profiel van de straat en is buiten verhouding met de kleinschalige bebouwing aan de overkant.

4 Deimanstraat 288

Wcie 20220216/202122694

Bouwen (beginselaanvraag): het veranderen van de indeling van de 2e verdieping van de woning Deimanstraat 288 en het plaatsen van een dakuitbouw op de 3e verdieping.

Niet akkoord

Het beginselplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Hoewel de commissie een uitbreiding van het bestaande pand in de vorm van een dakopbouw voorstelbaar acht kan zij niet instemmen met het voorgestelde ontwerp.

De dakopbouw is als een los en eigentijds paviljoen op het dak ontworpen en niet passend binnen het Gemeentelijk beschermd stadsgezicht Laakkwartier. De commissie vraagt om een meer generieke dakopbouw die zich hecht aan de bestaande architectuur.

Een schilddak met keramische dakpannen en een helling van 70° is daartoe meer geëigend en al in de wijk toegepast. Toekomstige dakopbouwen op de naastgelegen panden kunnen goed op een deze typologie aansluiten. Om het (mogelijk) totale toekomstige beeld te kunnen beoordelen vraagt de commissie om een toekomstig totaalbeeld van de voor- en achterzijde van het architectonische ensemble. Dakkapellen in het volume zijn voorstelbaar De achterzijde kan met een schilddak of een setback worden uitgevoerd.

5 Galvanistraat 63

Wcie 20220216/202121534

Bouwen/Cultuurhistorie: het veranderen van de woning Galvanistraat 63 door het maken van een aanbouw en het wijzigen van de bestaande gevels en het vergroten van de woning Galvanistraat 65, het maken van een dakterras, het wijzigen van de bestaande gevels , het maken van doorbraken en het toevoegen van twee zelfstandige woningen door het maken van een extra bouwlaag.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

De commissie acht een dakopbouw mogelijk, maar stemt niet in met het hoofdvolume en de architectonische uitwerking van het voorstel.

Deze buurt maakt onderdeel uit van een Rijks beschermd stadsgezicht. De buurt kenmerkt zich door een drielaagse bouw. Het pand maakt onderdeel uit van een voor deze straat relatief lang architectonisch ensemble, onderbroken door middenrisalieten, waarschijnlijk van oorsprong beëindigd met een balustrade. Overige delen van de straat kenmerken zich door individueel geaccentueerde panden met individuele kappen. De commissie constateert dat de opgetrokken gevels die in de straat voorkomen niet authentiek zijn en vervlakt en versoberd zijn uitgevoerd na herstel. Ook zijn ze bescheiden in maat en verhouding.

De commissie waardeert de studie naar de historie van het pand. Bouwen binnen dit Rijks beschermd stadsgezicht gaat uit van behoud en herstel. Het voorgestelde daklandschap met rechte opstand en dakschilden acht de commissie onnodig ingewikkeld en niet passend op deze locatie. Zij stelt voor de oorspronkelijke ornamenten – zoals het optrekken van de balustrade ter plaatse van het middenrisaliet - terug te brengen met daarachter een doorlopend schilddak. Links beëindigd met een wachtgevel en rechts met een eindschild. Hiermee blijft de horizontale lijn van de dakgoot van het ensemble in stand. De voorgestelde helling van 70° is akkoord. De commissie vraagt bij dit opgangspunt opnieuw te kijken naar een goede verhouding voor de afmeting en positie van de dakkapellen op de dakopbouw aan de voorzijde. Bij de achtergevel van de opbouw dient te worden gekozen voor een deur of een raam, en niet beiden toe te passen.

Het binnengebied van het blok kenmerkt zich door een typologie met veranda's en lichte uitbouwen. In lijn hiermee stelt de commissie voor de uitbouw aan de achterzijde afwijkend in vorm en materiaal en vooral licht te ontwerpen. De uitbouw is een toevoeging op een eerdere aanpassing op het originele pand. De commissie stelt voor een klassieke symmetrische indeling aan te houden met een dubbele deur met zijlichten. De commissie vraagt verder aandacht voor de aansluiting van de uitbouw op de bestaande tuinmuur aan de zijkant, deze dient inzichtelijk te worden gemaakt op de tekeningen waarbij de oorspronkelijke tuinmuur gerespecteerd dient te worden. Voor de detaillering vraagt de commissie deze aan te passen op het aangepaste voorstel en bij de afwerking van de zijwangen van de dakkapel te kijken naar voorbeelden in de straat.

6 Hortensiastraat 86

Wcie 20220216/202121906

Bouwen: het vergroten van de woning Hortensiastraat 86 door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Eerder kon de commissie al instemmen met het hoofdvolume van de voorgestelde dakopbouw. Zij heeft gevraagd met de architectonische uitwerking en materialisering aan te sluiten bij de vergunde aanvraag voor een dakopbouw in de Hortensiastraat op nummer 70, deze vergunning is echter ingetrokken.

De bekleding met een houtcomposietplaat is niet akkoord. De commissie vraagt de opbouw in zink uit te voeren met bijbehorende details. Zink is passender en houdt zich beter over langere tijd. De dakopbouw op nummer 70 is weliswaar ingetrokken, maar aan de Mient zijn meerdere dakopbouwen in zink gerealiseerd op een vergelijkbaar architectonisch ensemble. De commissie vraagt voor de uitwerking daarbij aan te sluiten.

Het glazen hekwerk van het dakterras aan de voorzijde is akkoord bij deze moderne architectuur. De indeling van de gevels en het kader zijn akkoord. Wel spreekt de commissie de wens uit om de invulling van de gevelopeningen bij de drie ingediende ontwerpen – Hortensiastraat 86 en 94 en Prunusstraat 10 – gelijk te houden.

7 Hortensiastraat 94

Wcie 20220216/202121946

Bouwen: het vergroten van de woning Hortensiastraat 94 door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Eerder kon de commissie instemmen met het hoofdvolume van de voorgestelde dakopbouw. Zij heeft gevraagd voor de architectonische uitwerking en de materialisering aan te sluiten bij de vergunde aanvraag voor een dakopbouw in de Hortensiastraat op nummer 70, deze vergunning is echter ingetrokken.

De bekleding met een houtcomposietplaat is niet akkoord. De commissie vraagt de opbouw in zink uit te voeren met bijbehorende details. Zink is passender en houdt zich beter over langere tijd. De dakopbouw op nummer 70 is weliswaar ingetrokken, maar aan de Mient zijn meerdere dakopbouwen in zink gerealiseerd op een vergelijkbaar architectonisch ensemble. De commissie vraagt voor de uitwerking daarbij aan te sluiten.

Het glazen hekwerk van het dakterras aan de voorzijde is akkoord bij deze moderne architectuur. De indeling van de gevels en het kader zijn akkoord. Wel spreekt de commissie de wens uit om de invulling van de gevelopeningen bij de drie ingediende ontwerpen – Hortensiastraat 86 en 94 en Prunusstraat 10 – gelijk te houden.

8 Kepplerstraat 165C

Wcie 20220216/202123627

Bouwen/Cultuurhistorie: het vergroten van de bovenwoning Kepplerstraat 165C door middel van een dakopbouw met dakterras en een uitbouw ter plaatse van de 2e verdieping.

Niet akkoord

Het bouwplan wordt getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de gebiedsaanduiding 'Overige zone – Gemeentelijk beschermd stadsgezicht'.

De commissie kan zich vinden in de typologie van een schilddak, maar is niet overtuigd door het voorstel binnen dit Gemeentelijk beschermd stadsgezicht. De opbouw dient zich beter aan het bestaande pand te hechten.

De dakkapel is atypisch voor deze architectuur en dient nader te worden bestudeerd. Daarbij dient ook gekeken te worden naar de verhouding tussen de hoogte van het dak en de dakkapel, en de aansluiting van de dakkapel op de onderliggende gevel. Tevens dient het schild met een flauwere helling van 70° te worden uitgevoerd.

Bij de detaillering dient de beëindiging van het dak aan de voorzijde in beeld te worden gebracht. Aan de achterzijde oogt de lijst erg fors. De commissie vraagt deze met behulp van een inspruing of getrapt terug te brengen in afmeting. Ook vraagt zij in het algemeen om een detaillering die beter past bij de bestaande architectuur, minder vlak en meer geprofileerd. Kunststof kozijnen zijn bijvoorbeeld toegestaan, maar door te kiezen voor een blokprofiel krijgt de detaillering meer diepte.

De schuifpui aan de achterzijde oogt als een groot vlak en detoneert met het bestaande. De commissie pleit voor een symmetrische pui met een klassieke opzet met dubbele deur en een zijlicht aan weerszijde. Het spijlenhek aan de achterzijde ziet de commissie liefst in hout uitgevoerd, in staal kan ook maar in beide gevallen in een witte kleurstelling. Trespa wordt beschouwd als een te laagwaardig materiaal. De wachtgevel kan worden uitgevoerd in stucwerk in een stofgrijze kleurstelling (RAL 7037).

Verder constateert de commissie dat de details en de bouwkundige tekeningen niet overal overeen komen. Zij vraagt om aanpassing. Ook dienen de kleuren en materialen consequent en volledig te worden gespecificeerd.

9 Leyweg 932 t/m 940

Wcie 20220216/202123080

Bouwen: het veranderen en vergroten van het gebouw met winkels en woningen Leyweg 932 t/m 940 door het toevoegen van 1 bouwlaag met 2 woningen.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie is niet overtuigd van het ontwerp op deze locatie. Zij kan zich de aanzet van het hoofdvolume voorstellen, maar het volume oogt niet als een vanzelfsprekende en passende eenheid op dit bouwblok en binnen het stedenbouwkundig ensemble. De opbouw hecht zich onvoldoende aan het bestaande.

De commissie waardeert de gemaakte analyse en vraagt deze te complementeren met een verdiepende analyse naar de karakteristieken van de bestaande architectuur en deze als uitgangspunt te nemen voor de opbouw. Het doorzetten van de bestaande betonconstructie ligt meer voor de hand dan het toepassen van een losse attiek. De commissie pleit voor eenheid door het gebruik van kenmerkende karakteristieken en niet per se door een kopie van het bestaande. Dit geldt ook voor de keuzes voor materialen en kleuren.

Zij vraagt tevens goed te kijken naar de bestaande beëindiging van het blok en hierover een duidelijke uitspraak te doen met de nieuwbouw, bijvoorbeeld door middel van een duidelijke beëindiging.

10 Pasteurstraat 304

Wcie 20220216/202120541

Bouwen: het vergroten van de woning Pasteurstraat 304 door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie gaat niet akkoord met het hoofdvolume en de architectonische uitwerking van het voorstel.

Het totaalbeeld overtuigt de commissie niet. De voorgestelde dakvorm staat los op het platte dak, is fragmentarisch en niet gehecht aan de architectuur en detoneert daardoor op deze prominente in het oog springende plek binnen het Gemeentelijk beschermd stadsgezicht. Het voorgestelde schilddak is niet op de gevel geplaatst en vormt geen overtuigende kap, waardoor de dakopbouw geen onderdeel van het onderliggende pand wordt, maar een los volume op het dak. De commissie vraagt om een bij de architectuur passend ontwerp dat bij herhaling op de belendingen en beëindiging op de koppen tot een overtuigende kap op dit blok leidt. Zij vraagt daarbij om een ontwerpoplossing die tevens een goede aansluiting met het aangrenzende hoekpand laat zien.

De commissie stelt voor om een zadeldak toe te passen met een flauwe helling, waarbij de dakhelling de 35 gradenlijn van de tekening volgt en het schild tot de gevellijn wordt doorgezet. Het terras aan de voorzijde is niet akkoord. Het dakschild dient door te lopen en kan niet onderbroken worden door een frans balkon of een terras.

De detaillering is niet besproken, omdat deze zal wijzigen. Ten aanzien van het materiaalgebruik merkt de commissie op dat zij niet met een minerale steenstrip kan instemmen. Indien steenstrips worden toegepast dienen dit uitsluitend keramische steenstrips te zijn, aansluitend bij het bestaande onderliggende pand met hetzelfde type en kleur steen, hetzelfde type en kleur voeg, en hetzelfde metselverband. De wachtgevel kan ook in stuc worden uitgevoerd met de kleur stofgrijs (RAL 7037).

Trespa wordt als een te laagwaardig materiaal beschouwd en is niet akkoord. De boeiboorden dienen te worden uitgevoerd in hout met een minimale afmeting. De kleur moet zijn afgestemd op het pand. Tot slot vraagt de commissie om een complete specificering van kleuren en materialen, onder andere de kleurnummers van de kozijnen mist op de ingediende tekeningen.

11 Prunusstraat 10

Wcie 20220216/202121949

Bouwen: het vergroten van de woning Prunusstraat 10 door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Eerder kon de commissie instemmen met het hoofdvolume van de voorgestelde dakopbouw. Zij heeft gevraagd voor de architectonische uitwerking en de materialisering aan te sluiten bij de vergunde aanvraag voor een dakopbouw in de Hortensiastraat op nummer 70, deze vergunning is echter ingetrokken.

De bekleding met een houtcomposietplaat is niet akkoord. De commissie vraagt de opbouw in zink uit te voeren met bijbehorende details. Zink is passender en houdt zich beter over langere tijd. De dakopbouw op nummer 70 is weliswaar ingetrokken, maar aan de Mient zijn meerdere dakopbouwen in zink gerealiseerd op een vergelijkbaar architectonisch ensemble. De commissie vraagt voor de uitwerking daarbij aan te sluiten.

Het glazen hekwerk van het dakterras aan de voorzijde is akkoord bij deze moderne architectuur. De indeling van de gevels en het kader zijn akkoord. Wel spreekt de commissie de wens uit om de invulling van de gevelopeningen bij de drie ingediende ontwerpen – Hortensiastraat 86 en 94 en Prunusstraat 10 – gelijk te houden.

12 Schelpkade 22

Wcie 20220216/202124007

Bouwen/Cultuurhistorie: het vergroten van de woning Schelpkade 22 door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

De commissie kan niet instemmen met de voorgestelde hoofdvorm en de architectonische uitwerking van het plan in dit Rijks beschermd stadsgezicht.

Het uitgangspunt bij dit architectonische ensemble is het handhaven van de bestaande dakgoot aan zowel de voor- als achterzijde. Het onderhavige pand maakt met nummer 24 deel uit van een architectonisch ensemble. Er dient aangesloten te worden bij het bestaande daklandschap aan de linkerzijde, het dakschild van nummer 24 en het hoekpand. De opbouw op deze panden zijn als een eenheid ontworpen. Met onderhavige opbouw wordt het ensemble beëindigd met een zijschild aan de rechterzijde.

Om het totaalbeeld te kunnen beoordelen vraagt de commissie om de belendende panden met een tekening in beeld te brengen. Zij merkt op dat de doorgetrokken dakkapel op nummer 24 een ongelukkige uitzondering is het straatbeeld, en geen aanleiding tot navolging is. De commissie constateert dat de geveltekening niet kloppend is met de bestaande situatie. Voor een goede beoordeling dient de tekening te worden aangepast.

Het doorzetten van de achtergevel is funest voor het binnengebied. Ook aan de achterzijde dient een dakschild te worden toegepast. De materialisering, detaillering en kleuren dienen afgestemd te zijn op het architectonische ensemble.

13 Toscaninistraat 173

Wcie 20220216/202123422

Bouwen (beginselaanvraag): het vergroten van de woning Toscaninistraat 173 door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het beginselplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie stemt niet in met de voorgestelde dakopbouw. In haar eerdere advies van 29 september 2021 heeft zij gevraagd rekening te houden met het bestaande kenmerkende dakenlandschap van de architectuur in deze wijk. Bij het onderhavige voorstel is het volume ten opzichte van het dak te overheersend. De gevels worden gereduceerd tot schijngevels en het totaal oogt eerder als een karikatuur. Ook de indeling van de gevels tonen geen verbetering ten opzichte van het eerdere voorstel. De commissie ziet zich genoodzaakt de punten uit het eerdere advies te herhalen.

14 Vliegwielsestraat 50

Wcie 20220216/202123699

Bouwen: het veranderen van de woning Vliegwielsestraat 50 door het wijzigen van de indeling en het maken van een nieuwe bouwlaag met 2 woningen.

Niet akkoord

Het bouwplan wordt getoetst aan de Welstandsnota

De commissie acht een dakopbouw met schild voorstelbaar op dit pand, zij kan echter niet instemmen met de architectonische uitwerking van het plan.

Het rechthoekige, blinde volume aan de rechterzijde is niet akkoord. Het is een te groot element bij de doorgang van het blok. De commissie stelt voor het dakschild aan deze zijde als hoekbeëindiging door te zetten. Zij staat eventueel open voor een andere architectonische oplossing indien deze overtuigd op deze prominente en in het zicht liggende plek.

De voorgestelde dakkapellen zijn niet passend bij de bestaande onderliggend architectuur. Het ritme en de afmeting overtuigen niet. Daarbij merkt de commissie op dat het toekomstige totaalbeeld niet klopt, de kapellen zouden per woningbreedte gespiegeld moeten worden. Om het totaalbeeld goed te kunnen beoordelen vraagt zij naast de perspectivische weergave een aanzichttekening van het mogelijk toekomstige totaalbeeld van de gehele straatwand.

De commissie vraagt aandacht voor het effect van het verwijderen van de schoorstenen op de gevel. Bijvoorbeeld aan de achterzijde vormt de schoorsteen een overgang naar de onderliggende die op een andere manier dient te worden opgevangen. Opgemerkt wordt dat de achtergevel niet klopt en aangepast dient te worden. En ook de wachtgevel moet getekend worden. De ventilatieroosters in de ramen van de dakkapellen dienen verholten te worden gedetailleerd. De voorgestelde kwartsgrijze klassiek gesmoorde dakpannen zijn akkoord, net als het stofgrijze stucwerk van de wachtgevel.

Bij de getekende dakranden van de kapellen vraagt de commissie of het omzetten in zink misschien beter past. Dit zal uit het gevraagde totaalbeeld blijken.

Karen van Vliet

Plv. voorzitter Welstands- en Monumentencommissie